

**KGORO YA THUTO YA GAUTENG
DITLHAHLOBO TŠA MAREMATLOU**

**POSSIBLE ANSWERS FOR : SEPEDI LELEME LA TLALELETŠO
MAEMO A MAGARENG
(Lephephe la Pele)**

**KAROLO YA A
TEKATLHAOLOGANYO**

POTŠIŠO 1

**Tema A
TSELANE:**

- 1.1 Ditaba tše ke dinonwane fela.
Motho a ka se tšhoše/segiše batho ka ditsebe.
Goba
Motho a ka se be le hlogo ya tšhwene. (2)
- 1.2 Botse bja gagwe bo be bo feta bja dinaledi. (2)
– Ge a sega gona go bonala dinaletšana tše tšhwaana, ka gare ga legano.
Goba
– Botse bja gagwe bo ile bja kwagala kgole le kgauswi.
- 1.3 Mokgwa wo mmagwe a bopegilego/o be a hloka yo a ka hlomago le yena mohlahlana. (2)
Goba
– O be a ngadiša Tselane ge masogana a mo sega.
- 1.4 (a) Go ba le lapa. (2)
(b) Go leka go tšwelela go seo o se nyakago. (2)
- 1.5 Diphobe – dikoti marameng/disegiša baeng. (1)
- 1.6 (a) Tselane o tla ngala. (2)
(b) Bakgomana ba tla iteka mahlatse. (2)
- 1.7 Kgokologa ka disego. (2)
- 1.8 Aowa, Digole ga di segwe. (2)
Goba
– Ga go motho yo a ipopilego.
(Mabaka a go kwagala a tla amogelwa)
- 1.9 Tselane ke tšhehlana/yo mobotsana. (1)

[20]

Tema B**MEKGWA YA GO FAPANA YA GO BONA BOTSE BJA MOTHO:**

- 1.10 – Meriri e dule e lokišitšwe gabotse.
 – Ka moo moriri o beakantšwego ka gona.
 – Go loga meriri seAfrika. (3)
- 1.11 Ke diaparo tša go se sware motho kudu. (1)
- 1.12 Ee, batho ba bangwe ba a swanelwa ge ba apere.
 (Karabo ye nngwe ye e ka fa-hlelwago gabotse e tla amogelwa) (2)
- 1.13 Motho ga a sware bothata bja go hwetša seeta sa maleba. (1)
- 1.14 (a) Meriri
 (b) Moaparo le
 (c) Sebopego sa mmele. (3)
 [10]

Tema C**SESWANTŠHO SA GO KWERA/KHATHUNI:**

- 1.15 Go bolelwa ka dikgetho. (1)
- 1.16 Ke taetšo ya lenaneo le letelele la batho bao ba thekgago mmušo wa gabo, o setše a bona phenyō. (2)
- 1.17 Ga re tsebe/phatlalatšo ya batho bao ba emelago dikgetho, ebile go setše go bolelwa gore ke ba ba thekgago mmušo. (1)
- 1.18 Ka lebaka la gore bokamoso/maphelo a bona a matsogong a ditlamorago tša dikgetho.
 (Karabo ya maleba e tla amogelwa) (1)
 [5]

PALOMOKA YA KAROLO A: [35]

KAROLO YA B
KAKARETŠO YA DITEMANA

POTŠIŠO 2

Kakaretšo ya gago e akaretše dintlha tše di latelago:

- (a) Tagi ke lona lenaba le legolo.
- (b) Batho ga ba lemoge bošoro bja lenaba le.
- (c) Tagi e na le maatlakgogedi.

- (d) Batho ba bona go nwa e le maemo.
- (e) Motho o thoma a re o nwa ganyane.
- (f) Bagwera le bona ba goketša batho go wela taging.
- (g) Ge o tsena mathateng ga ba go thuše.
- (h) Tagi e hlola mašwana ka malapeng.
- (i) Lenaba le le thuba malapa a mantši.
- (j) Ba bangwe ba lahlegelwa ke maphelo ka gore ge ba nwele ba thoma dintwa.

PALOMOKA YA KAROLO B: 10x1= [10]

**KAROLO YA C
POPOPOLELO**

POTŠIŠO 3

- 3.1 thotobolong/Sethobolong. (2)
  - 3.2 Itšhela. (2)
  - 3.3 Sehlee! Le laetša mmala. (2)
  - 3.4 Bjalo ka wa ngwale. (2)
  - 3.5.1 Go se lape. (1)
  - 3.5.2 A se itšhele. (1)
  - 3.5.3 A se fihle. (1)
  - 3.6 Ngwale (1)
- [12]**

POTŠIŠO 4

- 4.1 Iketše. (2)
- 4.2 (a) Yena, ke segatamarokgo. (2)
- (b) Mokgoko ke Molekane wa gagwe. (2)
- 4.3 (a) Segatamoroko – ke motho wa ga tagwa ka pela. (2)
- 4.4 Mosadi. (2)

4.5	4.5.1 Mohumagadi	(1)
	4.5.2 Pele	(1)
		[12]

POTŠIŠO 5

5.1	Kgarebjana e bonwe ke Matome.	(2)
5.2	(a) kgarebjana.	(3)
	(b) yo mobotsana.	
5.3.1	Matome – leinaina	(1)
5.3.2	Mosetsana/kgarebjana – leinagohle	(1)
5.4	Bjang?	(1)
5.5	Le thuša 'bolela'.	(1)
5.6	Tereneng – Setimeleng.	(1)
5.7	Matome o bona kgarebjana.	(2)
		[12]

PALOMOKA YA KAROLO B: [35]

PALOMOKA YA LEPHEPHE: 80